

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Enerji, Su, Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı

7/13215
61671

Sayı : .83505896-775.20 -2013/2554257
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Engin
Özkoç/7/13215

13 Mart 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI (TBMM)

İLGİ: Başbakanlığa muhatap 13.12.2012 tarih ve KAN.KAR.BŞK.A.01.0.KKB.0.10.00-7/13215/158769 sayılı yazı

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un Sayın Başbakanımıza yönelttiği ve Sayın Başbakanımızca, kendileri adına eşgüdümünde cevaplanması tensip buyrulan 7/13215 esas numaralı soru önergesinin ilgili kurumlardan alınan görüşler ışığında hazırlanan yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet Davutoğlu

Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek: 1

Dağıtım:

Gereği :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı (TBMM)

Bilgi :

Başbakanlık

**SAKARYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ENGİN ÖZKOÇ'IN
13215 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORULAR:

Bilindiği gibi, Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi (CERN), dünyanın en büyük parçacık fiziği laboratuvarı olma sıfatıyla yaptığı araştırmalar, bütün insanlığın önünde duran hala çözülememiş bir çok sorununa çözüm bulabilme imkanı sağlamaktadır. Gıdadan sağlığa, enerjiden sanayi için gerekli teknolojik girdilere kadar çok çeşitli alanlarda ortaya koyabileceği yenilikler, bütün insanlığı ve ülkemiz yurttaşlarının yaşam, refah ve sağlık standartlarının yükseltebilecektir. Örneğin, ülkeler, CERN sayesinde kanser tedavisinde kullanabilecekleri proton hızlandırıcıları, izotoplar ve teşhiste yardımcı olabilecek medikal cihazları temin edebilecektir. Dolayısıyla CERN ilerlemenin köşe taşlarından bir tanesidir.

Türkiye'nin, 1954 yılında kurulan ve dünyanın en büyük fizik deneylerinin yapıldığı, en ileri teknolojilerin geliştirildiği yer olan (CERN) tam üyelik hedefinden vazgeçtiği açıklanmıştır. Türkiye CERN'in 1961'den beri gözlemci üyesidir. 2006'dan itibaren gelişen ilişkiler Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun CERN ile 2008'de iyi niyet anlaşması yapmasıyla sonuçlanmıştır. Daha sonra Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı düzeyindeki ziyaretlerde, CERN'e tam üyelik hedefi dile getirilmiştir. Nihayet 23 Ocak 2009'da tam üyelik için başvuru yapılmıştır. CERN tarafından hazırlanan teknik raporda Türkiye'nin tam üyeliğe hazır olduğu belirtilmiştir. 20 ülkeli CERN Konseyi'nde de adaylık oylamasından "evet" cevabı alınmıştır. CERN üyeliği için bütün kapılar açılmışken tam üyelik başvurusundan vazgeçilmesi kabul edilebilir değildir. CERN üyeliği için ülkelerin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla tutarlarının yüzde 1-1,5'i kadar aidat ödemesi gerekmektedir. Her fırsatta ekonomisiyle, zenginleşme trendiyle övünen Hükümetimizin maliyeti yüksek bulduğu için CERN üyeliği başvurusundan vazgeçecek olması anlaşılır gibi değildir.

Bu bağlamda:

1. Halen ekonomik krizle boğuşan Yunanistan, İspanya ve Portekiz gibi ülkelerin asil üye olduğu CERN'e üyelik sizce lüks müdür?
2. CERN'e asil üye olan ülkelerin CERN ihalelerinde öncelikli olması, teknolojik yeniliklerden öncelikli olarak yararlanabilmesi için getirileri dikkate alan bir fayda-zarar çalışması yapılmış mıdır?
3. Her fırsatta övündüğümüz ekonomiye rağmen CERN üyeliğinden yüksek maliyet gerekçesiyle vazgeçmek, inandırıcılığınız konusunda şüphe yaratmıyor mu?
4. CERN üyeliğinden vazgeçilmesi konusunda bilim insanlarının görüşleri alınmış mıdır?
5. Geçtiğimiz günlerde TOKİ'nin 55-60 milyon lira zarara uğratılarak yolsuzluk yapıldığı bizatihi Bakan tarafından itiraf edilmişken, sizin Libya'daki muhaliflere yüz milyonlarca dolarlık yardımlarınız ortadayken, insanlık için bu kadar önemli bir projeden maliyet gerekçesiyle vazgeçmenin gerçek gerekçeleri nedir?

YANITLAR:

1. Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerin yaklaşık üçte ikisi Avrupa Nükleer Araştırma Merkezine (CERN) üyedir. Üye ülkelerin üçte birlik bölümü ise henüz CERN üyesi olmamıştır. AB üyeliği perspektifinden değerlendirildiğinde CERN'e üye olmak AB üyeliği için bir zorunluluk teşkil etmemektedir.

2. CERN'deki araştırmalara katılım konusunda üyelik statüsüne paralel bir hiyerarşik sistem bulunmamaktadır. Her statüdeki ülke mensubu araştırmacılar, yıllık aidatlar dışında her bir deney için ayrıca belirlenen ve katılımcı kuruluşlarca karşılanan katkı payları da ödendiği takdirde istedikleri deneye kısıtlama olmaksızın katılabilmektedir. Bu nedenle ülkemiz üniversitelerindeki bilim adamlarımızın CERN'deki deneylerin tamamına istedikleri takdirde mevcut "Gözlemci" statümüz altında dahi katılmalarının önünde bir engel bulunmamaktadır. Dolayısıyla, ülkemizin statüsünün "Gözlemcilikten" "Ortak Üyeliğe" veya "Üyeliğe" geçişiyle CERN'deki deneylere katılımı menfi veya müspet yönde etkilenmemektedir.

3. 4. ve 5.

Türkiye, 1961 yılından bu yana CERN'de gözlemci olarak yer almaktadır. Ülkemiz CERN üyeliğinden vazgeçmiş değildir, sadece tam üyelik başvurusunu çekerek, "ortak üye" başvurusunda bulunmuştur. Esasen, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) CERN'le ilgili karar alma sürecinin içerisinde yer almaktadır.

"Ortak Üyelik" süreci üniversitelerimizdeki araştırma altyapımızın ve sanayimizdeki farkındalık ve geri dönüşümün iyileştirilmesi için de bir fırsat teşkil edecektir. Ayrıca, "Ortak Üyelik" sürecinde şartların olgunlaşması durumunda "Üyelik" seçeneğinin değerlendirilmesi tabiatıyla her zaman mümkündür.